

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ВИКЛАДАЧАМИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «МЕНЕДЖМЕНТ»

Метою моніторингу було вивчення рівня задоволеності викладачів якістю освітньо-професійної програми «Менеджмент» з метою удосконалення системи якості вищої освіти в ТДАТУ.

Анкетування проведено в 1 семестрі 2019-2020 навч. року.

Учасники анкетування – науково-педагогічні працівники, які викладають дисципліни, що передбачені навчальним планом за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Менеджмент». Всього опитано **41 респондент**.

Анкета складалася з дев'яти блоків питань, які включали: оцінювання відповідності знань випускників з освітньої програми сучасному стану виробництва і бізнесу; ранжування за значимістю тринадцяти найбільш важливих компетентностей, оцінювання якостей та навичок випускників за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень); найбільш необхідні складові освітньої програми; необхідність залучання роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм та відкриті питання щодо дисциплін, які необхідно ввести та вивести з освітнього процесу, інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітньої програми.

Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Менеджмент» за критерієм **«Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу»** наведено на рисунку 1.

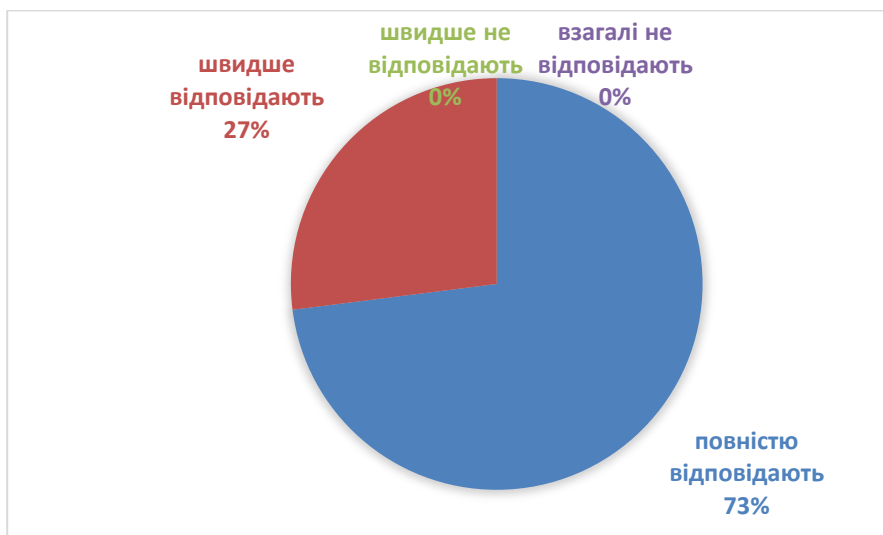


Рис. 1. Оцінювання **«Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу»** (у відсотках)

Результати ранжування тринадцяти найбільш важливих компетентностей випускника для роботи за фахом (1- найбільш важлива) представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Ранжування пунктів щодо важливості компетентностей випускника для роботи за фахом

Назва компетентності	Рейтинг
1 блок	
Здатність застосовувати знання на практиці	1
Здатність до аналізу і синтезу	2
Базові загальні знання	3
Засвоєння основ базових знань з професії	4
Усне і письмове спілкування рідною мовою	5
Знання другої мови	6
2 блок	
Елементарні комп'ютерні навички	1
Дослідницькі навички і уміння	2
Здатність до навчання	3
Здатність до критики та самокритики	4
Здатність пристосовуватись до нових ситуацій	5
Здатність породжувати нові ідеї (креативність)	6
Прийняття рішень	7

Моніторинг оцінювання якостей та навичок випускників освітньої програми за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень) наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Оцінювання якостей та навичок випускників (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали				
	1	2	3	4	5
Рівень загальнотеоретичної підготовки	15	2	7	27	49
Рівень базових (професійних) знань і навичок	0	6	9	22	63
Стратегічне мислення	0	5	20	37	39
Націленість на кінцевий результат	7	2	7	27	56
Здатність працювати в колективі, команді	5	5	7	17	66
Здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці	0	7	7	37	49
Націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання	5	7	10	20	59
Навички управління персоналом, колективом	2	17	10	27	44
Ерудованість, загальна культура, комунікабельність	7	0	22	20	51
Володіння інформаційними та комунікаційними технологіями	2	7	17	22	51
Ведення ділової документації	2	17	7	24	49

Результати оцінювання показали **високий рівень** (5 балів) наступних якостей та навичок: «рівень базових (професійних) знань і навичок» (63%), «здатність працювати в колективі, команді» (66%). **Низький рівень** (1 бал) - «рівень загальнотеоретичної підготовки» (15%), «націленість на кінцевий результат» та «ерудованість, загальна культура, комунікабельність» по 7%. Моніторинг оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Менеджмент» наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

Оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Менеджмент» (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали
Співвідношення теоретичної і практичної частини	83
Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	83
Спрямованість дисциплін на майбутню професію	85
Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи)	44
Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	76
Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах	51
Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін	54
Доступ до навчальної і наукової літератури бібліотеки університету	24

Аналіз таблиці 3 показує, що за результатами опитування респондентів п'ять найбільш необхідних складових освітньої програми «Менеджмент» наступні:

1. Спрямованість дисциплін на майбутню професію (85%)
2. Співвідношення теоретичної і практичної частини (83%)
3. Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін (83%)
4. Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо) (76%)
5. Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін (54%).

Тому, при оновленні освітньої програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

Результати щодо залучення роботодавців до розроблення та модернізації освітньої програми показані на рисунку 2.

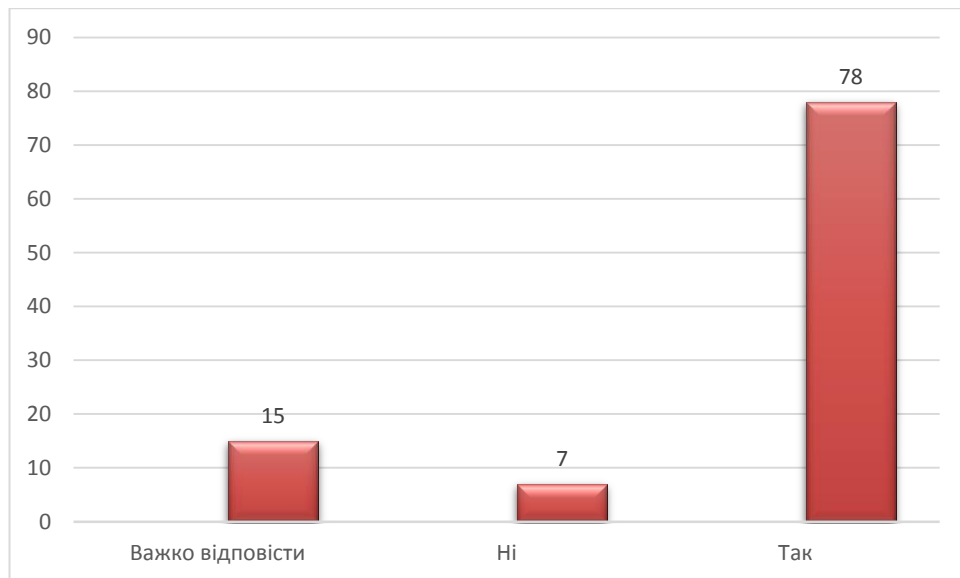


Рисунок 2 - Оцінювання «*Чи вважаєте Ви, що необхідно залучати роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм?*» (у відсотках)

Результати опитування пропозицій викладачів щодо навчальних дисциплін показали:

- *необхідно ввести до освітнього процесу* – «Менеджмент в інформаційних технологіях», «Комунікативний менеджмент», «Креативний менеджмент», «Ведення ділової документації», «Маркетинговий менеджмент», «Організація виробництва», «Політологія», «Електронна комерція».

- *необхідно вилучити з освітнього процесу* - «Історія економічної думки», «Правознавство», «Історія України».

Інших пропозицій викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої програми не має.

Висновки

1. Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Менеджмент» за критерієм «Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу» показали, що знання випускника зі спеціальності менеджмент «повністю відповідають» 73% та «швидше відповідають» 27%. Це свідчить що, знання отримані у результаті опанування здобувачами ОП «Менеджмент» відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу.

2. Результати ранжування тринадцяти компетентностей випускника для роботи за фахом (*1- найбільш важлива*) свідчать, що найбільш важливими для здобувача є такі компетентності, як «Здатність застосовувати знання на практиці», «Здатність до аналізу і синтезу» та «Базові загальні знання» з першого блоку.

Найбільш важливими компетентностями з другого блоку здобувачами було виділено: «Елементарні комп'ютерні навички», «Дослідницькі навички і уміння», «Здатність до навчання».

Найнижчий рейтинг одержали такі компетентності, як «Усне і письмове спілкування рідною мовою», «Знання другої мови», «Здатність пристосовуватись до нових ситуацій», «Здатність породжувати нові ідеї (креативність)», «Прийняття рішень», тому на це необхідно звернути увагу при викладанні зазначених дисциплін.

3. Результати оцінювання якостей та навичок випускників показали наступне:

- опитувані на високому рівні (5 балів) оцінили навчання здатності працювати в колективі, команді (66% із загальної кількості опитаних), а 5% опитаних оцінили цю здатність на 1 бал; надання рівня базових (професійних) знань і навичок на 5 балів оцінили 63% із загальної кількості опитаних;

- високу оцінку (5 балів) одержали професійні навички випускників, їх націленість на розвиток і кар'єрне зростання (59% із загальної кількості опитаних) та націленість випускників на кінцевий результат – одержання якісних знань (56% із загальної кількості опитаних), 7% з опитаних оцінили цю навичку на 1 бал;

- більше половини опитаних (по 51% із загальної кількості опитаних) (на 5 балів) оцінили присутність у випускників вихованості, ерудованості, загальної культури, комунікабельності та здатності володіння інформаційними та комунікаційними технологіями. У той же час 7% опитаних оцінили ерудованість, загальну культуру, комунікабельність на 1 бал;

- 15% з числа опитаних оцінили рівень загальнотеоретичної підготовки на 1 бал, у той же час 49% опитаних оцінили цей же рівень на 5 балів. Необхідно звернути увагу на зміст і рівень викладання загальнотеоретичних дисциплін;

- такі критерії, як «Здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці» та «Ведення ділової документації» на 5 балів оцінило 49% з числа опитаних. Підвищити рівень за цим критерієм можна в результаті активізації публічних виступів на семінарських заняттях, впровадження ділових ігор, дискусій та розгляд процедури складання ділової документації на практичних заняттях за ОП;

- особливу увагу необхідно звернути на такий критерій, як «стратегічне мислення», оскільки найвищу оцінку (5 балів) за це уміння виставило лише 39% з числа опитаних.

4. Результати проведеного опитування респондентів щодо п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Менеджмент» свідчить про те, що:

- 85% опитаних вважають, що дисципліни ОП повинні бути спрямовані на

надання ґрунтовних знань з майбутньої професії;

- 83% опитаних вважають, що співвідношення теоретичної і практичної частини дозволить досягнути заявлені в ОП цілі та успішно опанувати програмні результати навчання;

- 83% опитаних вважають, що в ОП повинно бути чітко сформульовані мета, цілі і очікувані результати вивчення дисциплін з фаху;

- 76% опитаних підтверджують, що необхідно регулярно проводити наукові і практичні конференції, залучаючи максимальну кількість здобувачів майбутньої професії, а також такі заходи з набуття професійних навичок, як тренінги, дискусії з запрошенням фахівців, що проводяться під час семінарських та практичних занять; здобувачі вищої освіти за ОП Менеджмент повинні брати участь у науково-дослідній роботі кафедри, результати якої висвітлюються в їх тезах та статтях за темою дослідження;

- більше половини опитаних (54%) свідчать, що необхідно мати у відкритому доступі програми підготовки, графікі освітнього процесу, розклади і робочі програми дисциплін, які під час реалізації ОП регламентують форми контрольних заходів та атестації, процедурні аспекти проведення контрольних заходів. Тому по всім навчальним дисциплінам за ОП «Менеджмент» форми контрольних заходів та критерії оцінювання для здобувачів є чіткими, зрозумілими та доводяться до відома здобувачів на першому занятті та розміщуються на сайті університету, доступному для здобувачів.

- у той же час, 44% опитаних вважають, що необхідно звернути увагу на обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи).

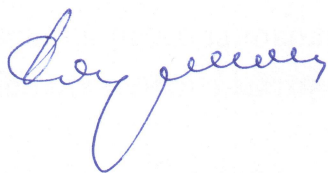
5. Співпраця з роботодавцями за освітньою програмою «Менеджмент» є позитивною практикою. Ми вважаємо, що необхідно залучати роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм, оскільки співпраця та їх наявний достатній потенціал дозволить в майбутньому урахувати висловлювані ними зауваження, зокрема, щодо удосконалення ОП. Про це позитивно відповіло 78% опитаних. У той же час, 7% опитаних заперечили цю співпрацю, а 15% не визначили свого ставлення до цієї проблеми.

6. Пропозиції здобувачів вищої освіти щодо необхідності введення до ОП дисциплін «Менеджмент в інформаційних технологіях», «Комунікативний менеджмент», «Креативний менеджмент», «Ведення ділової документації», «Маркетинговий менеджмент», «Організація виробництва», «Політологія», «Електронна комерція» необхідно обговорити на засіданні проектної групи та зробити відповідні уточнення в існуючу ОП.

7. Взяти до уваги одержані результати опитування респондентів щодо необхідності вилучення з освітнього процесу дисциплін «Історія економічної

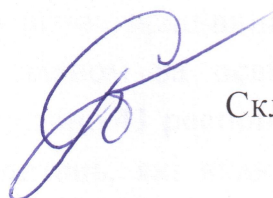
думки», «Правознавство», «Історія України», які здобувачі вищої освіти можуть опанувати самостійно.

Декан ФЕБ, к.е.н., доцент



Карман С.В.

Завідувач відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент



Скляр Р.В.